Педагогические науки /3.Проблемы подготовки специалистов

Канд. пед. н. Залізняк А.М.

Уманський педагогічний університет імені Павла Тичини

Навчаємо українського мовлення дошкільників з російськомовних родин

Двомовне виховання – дискусійне питання, що постійно знаходиться в центрі уваги педагогів та психологів. Найактуальнішим сьогодні постало питання оволодіння найменшими громадянинами України літературними нормами державної української мови – навчитися вільно спілкуватися нею в побуті, не порушуючи її орфоепічних норм. Успішне розв'язання цієї проблеми багато в чому залежить від мовленнєвої культури майбутніх вихователів дошкільних закладів, від їх якісної підготовки до професійної діяльності, що дасть можливість успішно вирішувати завдання навчально-виховної роботи.

Окремі методичні аспекти розвитку й навчання української мови ґрунтується на попередніх досягненнях лінводидактики (Л. А. Булаховський, О. М. Біляєв, Г. А. Іваницька, Т. О. Ладиженська, В. І. Масальський, В. Я. Мельничайко, Н. А.Пашковська, О. О. Потебня, Л.П. Федоренко, Л.В. Щерба), педагогіки (К.Д. Ушинський, В.О. Сухомлинський, С. В. Русова), психології (Л. С. Виготський, Г.С. Костюк, О.О. Леонтьєв).

Мета статті – виокремити вимоги щодо підвищення рівня мовленнєвої культури майбутніх педагогів.

Головне завдання вищої школи – підготовка майбутніх вихователів до бездоганного володіння літературними нормами української мови та прищеплення культури українського мовлення у дітей раннього та дошкільного віку з російськомовних родин у стінах дошкільного навчального закладу.

Проблема підготовки майбутнього вихователя є проблемою складною і багатоплановою. У великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття «підготовка» розглядається, як дія за значенням підготовити; запас

знань, навичок, досвід і т. і., набутий у процесі навчання, практичної діяльності [2, с. 767]. Теоретичний аналіз досліджуваної проблеми показав, що результатом підготовки є готовність, яка є важливою умовою успішного виконання будь-якої діяльності, особливо велика її роль у роботі педагога.

Мова є однією з важливих ознак загальної культури та культури мовлення. Основними ознаками культури мовлення є його правильність, точність, чистота, багатство (різноманітність), логічність, виразність, доречність.

Неправильне, засмічене мовлення – це показник невихованості вихователя, що стане потім причиною неправильного мовлення дітей. Адже діти – майбутні носії національної мови, тому майбутньому вихователю дошкільного закладу необхідно ставитися до культури мовлення не тільки як до професійного обов'язку, а й як до соціального явища. У зв’язку з цим майбутньому педагогу необхідно дотримуватися певних вимог:

1) шанувати національну мову українського народу, людей та своїх вихованців, з якими спілкуєшся, бути уважним до кожного проголошеного слова;

2) навчитися чути себе, слухати співрозмовника, прислухатися до мовлення дикторів радіо, телебачення, акторів та різних соціальних груп населення – вчитись у них різноманітності мовлення;

3) виробити звичку постійно читати художні твори українською мовою;

4) постійно тренувати пам'ять, запам'ятовуючи образні вирази, прислів'я, приказки, скоромовки, влучно використовуючи їх у процесі спілкування з дітьми;

5) спілкуючись двома (російською та українською) мовами, добре володіти літературними нормами кожної з них, осмислювати їх специфіку, не припускати змішування мовних явищ, своєчасно виправляти вияви інтерференції. Для цього слід виробити звичку постійно користуватися словниками (російсько-українським, українсько-російським, орфографічними словниками української мови, словником наголосів, тлумачними та фразеологічними словниками), довідниками з української мови;

6) постійно стежити за змінами літературних норм вимови, давати дітям тільки бездоганно правильні мовні зразки, своєчасно коригувати мовленнєві навички відповідно до вимог часу;

7) не вживати модних слів, слів-штампів, жаргонних слів, місцевих діалектизмів та своєчасно виправляти їх у дитячому мовленні;

8) не припускатися помилок інтерферуючого характеру, як-то: *по плану, по програмі, по дорученню (за планом, за програмою, за дорученням)* [1, С.226].

Отже, у кожного педагога мовлення має бути зразковим, яке відповідало б літературним нормам цієї мови.

Професійне українське мовлення педагога повинно відповідати вимогам культури мовлення. Це важливий показник рівня його інтелігентності та освіченості.

Література

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Бабич Н. Д. – Львів: Світ, 1990. – 235 с.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. гол. ред. В. Г. Бусел]. – К. : Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2004. – 1440 с.